

TUNTOSARVI

Nro 15 1987

TUNTOSARVI

Kuulonäkövammaisten lehti
Ilmestyy 48 kertaa vuodessa, perjantaisin
Nro 15/1987
13. vuosikerta

JULKAISIJA

Näkövammaisten Keskusliitto ry.

PÄÄTOIMITTAJA Orvokki Holopainen

TOIMITUKSEN OSOITE

Näkövammaisten Keskusliitto
Mäkelänkatu 50, 00510 Helsinki
puh. (90) 77041/227

SISÄLLYS

Vuosikokous 1987	1
Ajankohtaista	3
Kuuro näyttelijä maailman paras	6
Lukijan palsta	7
Pääsiäispöytään	13
Ilmoitukset	15

TUNTOSARVI

10.4.1987

Vuosikokous 1987

Suomen Kuurosokeat ry:n vuosikokous 1987 pidettiin Kuopiossa, hotelli Rauhalahdessa 29.3. Kokouksessa oli läsnä 66 yhdistyksen jäsentä sekä toimihenkilöitä.

Kokouksen puheenjohtajaksi valittiin Eero Pikku-jämsä ja sihteerinä toimi Kaija Salekari. Pöytäkirjar tarkastavat Harri Haapasaari ja Terhi Pikkujämsä.

Sääntöjen mukaisesti kokouksessa hyväksyttiin vuoden 1986 toimintakertomus ja se tapahtui ilman muutoksia. Myös tilit hyväksyttiin ja tilivelvollisille myönnettiin vastuuvapaus. Toimintasuunnitelma ja talousarvio kuluvalle vuodelle saivat nekin kokousedustajien hyväksymisen. Vaalitkin sujuivat ilman muutoksia. Puheenjohtajana jatkaa Pirkko Virtanen ja varapuheenjohtajana Pentti Lappalainen. Johtokunnan erovuoroiset jäsenet Lasse Hannula ja Hilkka Hyötylä sekä asiantuntijajäsen Jaana Aro valittiin jatkamaan tehtävissään. Niin myös erovuoroinen varajäsen Marja-Leena Avila. Yhdistyksen tilintarkastajiksi valittiin Kalevi Haavisto ja Siv Englund ja heidän varamieheksi Jouni Onnela ja Sinikka Sinisalo.

Muutoksia sen sijaan tehtiin yhdistyksen jäsenmaksuihin. Tästä eteenpäin varsinasten jäsenten liittymismaksu on 50 mk. Kannattajajäsenmaksu on nyt vuo

sittainen ja vuonna 1987 kokouksen päätöksen mukaisesti 100 mk.

Sosiaalihallituksen tervehdyksen Suomen Kuurosokeat ry:n kokoukselle toi kokouksen puheenjohtajana toiminut osastopäällikkö Eero Pikkujämsä. Seuraavassa hänen esittämiään ajatuksia.

Uusi vaikeavammaisia koskeva laki tulee voimaan ensi vuoden alusta. Uuden lain mukaan kunta on avainasemassa vammaisten asioiden hoidossa. Seuraavan viiden vuoden aikana on tulkki- ja kuljetuspalvelut saatava kuntoon, samoin saattajan apu.

Suuntana on, että virkamies tulee palveluineen ja järjestelyineen vammaista vastaan, eikä päinvastoin. Lähivuosien tavoitteita ovat mm. pienimuotoiset palvelutaloyksiköt pienissä kunnissa tai isojen kuntien eri osissa. Niihin liitetään myös päiväpalvelutoimintaa kaikille vammaisille ja vanhuksille. Pyrkimyksenä on saada tukitoiminta osaksi jokapäiväistä elämää.

»Vamma ei saisi olla este virastoissa asioidessa, mm. tulkin avulla voi vammaisen hoitaa itse asiansa omassa kunnassaan» sanoi Eero Pikkujämsä. Sosiaalihallituksen ohjeissa korostetaan myös kuljetuspalvelun merkitystä. Lähivuosina saattajan saa avuksi pidemmällekin matkalle, kokoukseen ja vierailulle. Harrastus- ja virkistystoimintaan kuljetuspalvelua saa tavanomaisten matkojen lisäksi vähintään kaksi kertaa viikossa.

Parannuksia on tulossa omien ja vuokra-asuntojen

korjaamiseen. Nykyinen avustussumma 30.000 markkaa ehdotetaan nostettavaksi 40.000 markkaan. Kotihoidon tukijärjestelmä helpottuu. Omaisen tai hoitajan korvaus on esitetty korotettavaksi nykyisestä 2.200 markasta 3.3000 markkaan. Samalla kunta velvoitetaan järjestämään hoitajalle lomapäivä vähintään keran kuussa. Hänen tilalleen lähetetään kodinhoitaja.

Tervehdyksensä päätteeksi osastopäällikkö Eero Pikkujämsä totesi, että kuurosokeiden oma puheenjohtaja Pirkko Virtanen on mukana sosiaalihallituksen pääjohtajan Vappu Taipaleen johtamassa vaikeavammaisten toimikunnassa. Siten varmistetaan, että järjestetään palveluita, joita vammaiset itse pitävät tärkeinä ja joita he tarvitsevat.

AJANKOHTAISTA

Kalle Könkkölästä Vihreän liikkeen puheenjohtaja

Kalle Könkkölä on valittu Vihreän liiton valtuuskunnan puheenjohtajaksi. Vihreä liitto on vihreiden yhteistyöjärjestö. Kalle Könkkölän asema vastaa perinteisen

puoluejohtajan asemaa. Könkkölä valittiin tehtävään yhden äänen enemmistöllä. Aiemmin Könkkölä oli kansanedustajana.

Paavin Chilen vierailu levoton

Paavi Johannes Paavalin Chilen vierailu päättyi kaaokseen perjantaina. Suuresta ulkoilmamessusta muodostui Chilen hallituksen vastainen mielenosoitus. Poliisi käytti mielenosoittajia vastaan kyynelkaasua ja vesitykkeitä. Loukkaantuneita oli useita kymmeniä.

Kiina kotiutti miljoona sotilasta

Kiina on ilmoittanut vähentäneensä armeijansa miesvahvuutta miljoonalla miehellä. Tämä on neljäsosa Kiinan koko armeijan vahvuudesta. Syynä on puolustusmenojen vähentäminen ja armeijan tehokkuuden parantaminen. Säästyvät varat ohjataan maatalouteen, teollisuuteen ja tieteeseen.

Ministetiö ensimmäinen tasa-arvolain rikkoja

Kauppa- ja teollisuusministeriö on syrjinyt naishakijaa. Tätä mieltä on tasa-arvovaltuutettu Paavo Nikula. Kiisteltyyn ylitarkastajan toimeen oli ensimmäiselle si-

jalle asetettu nainen. Viran sai kuitenkin hänen ohitseen mies. Nikulan mukaan nainen olisi ollut virkaan miestä pätevämpi. Näin ollen virkaa hakenut nainen joutui sukupuolensa vuoksi syrjityksi. Valtionhallinnossa vallitsee perinteisesti etätasa-arvo miesten ja naisten kesken. Syrjityillä naishakijalla on mahdollisuus valittaa oikeuteen. Hän voi saada korvausta, mutta tuskin hakemaansa virkaa.

Tamminien kohtalosta päätetty

Edesmenneen presidentti Kekkosen koti, Tamminiemi, muutetaan museoksi. Alunperin Tamminiemestä kaavailtiin mm. valtion edustustilaa. Nyt siitä tulee Kekkos-museo. Asian ratkaisi presidentti Kekkosen poika Matti Kekkonen. Tamminiemen hallinta on nyt siirtynyt museovirastolle. Tamminiemessä arvelaan olevan Urho Kekkoselle kuuluneita esineitä yli miljoonan markan arvosta.

Kuuro näyttelijä maailman paras

Ensimmäisen kerran on kuuro näyttelijä saanut palkinnon parhaana koko maailmassa. Yhdysvalloissa jaetaan joka vuosi Oscar-palkinnot vuoden parhaille elokuvan näyttelijöille ja elokuville. Tänä vuonna Oscarin parhaasta naispääosasta sai Marlee Matlin niminen näyttelijä, joka on kuuro. Hän näyttelee pääsoaa elokuvassa Sanaton rakkaus. Elokuva kertoo nuoren kuuron tytön ja kuurojen koulun opettajan rakkaudesta. Elokuva pyöri parhaillaan elokuvateattereissa ympäri maata. Juorulehdet kertovat, että myös oikeassa elämässä syntyi rakkaus elokuvan näyttelijöiden, Marlee Matlinin ja opettajaa esittävän William Hurtin välille. Marlee Matlin on hyvin kaunis, tumma tyttö. Hän on sanonut haastatteluissa olevansa onnellinen, niin onnellinen ettei uskonut sitä mahdolliseksi. Osa oli Marleenin ensimmäinen elokuvarooli.

Televisiossa esitettiin myös Suomessa Oscar-palkintojen jakotilaisuus. Siellä Marlee Matlin esitti kiitoksensa viittomakielellä.

Lukijan palsta

Viime kesä oli täällä Kaunialassa oikeaa juhla-aikaa, sillä tämä sotavammassairaala vietti toimintansa 40-vuotisjuhlaa. Juhlavuoden kunniaksi oli paljon retkiä tähän lähiympäristöön. Juhlapäivänä oli retki Kansallisteatteriin. Kuka vain kykeni, niin mukaan pääsi juhlimaan. Muistaakseni 4 suurta nostolaitteella varustettua bussia oli meitä kuljettamassa juhlapaikalle, ja IT-taksit heikompia potilaita. Minun oli taluttamassa tukihenkilöni Tuulikki, kiva Karjalan rouva. Niistä monista retkistä kiinnostavin oli Suomenlinnaan tehty matka. Toinen laivaristeily oli Viron rannikolle tehty meriristeily.

Olin jo Suomenlinnan retkellä tutustunut mereen, ulapalle lähtö oli kyllä hyvin jännittävää. Tuulikki oli opaanani tälläkin matkalla, kuten muillakin tekemilläni retkillä. Paljon oli meitä täältä Kaunialasta mukana tälläkin kertaa. Hyttikaverikseni sain Nurmen Yrjön, tutun pyörätuolimiehen.

Ruokailun jälkeen mentiin vähän pyörähtelemään piirileikkiä. Tuulikki kehotti tanssimista, mutta enhän minä osaa sitä taitoa enää. Sävel tuntui tutulta, mutta ei minulla ole enää sävellahjaa, vaikka jokus nuorena soittelin mandoliinia ja viulua. Solistitytöt tuli avuksi, ja alkoivat laulaa: Hei Karjalasta heilin minä löysin, löysin heilan pienen herttaisen, niin sanoin Tuulikille, että kun olen sinut Karjalasta oppaakseni saanut, kannat-

taahan sitä juhlia, mutta mennään vain omaa tahtia, ei minun jalkani enää nouse, enkä osaakaan enää. Ja historiaa tuli tehtyä ahkerasti aina aamutunneille asti.

Aamupalan jälkeen mentiin sitten ostosretkelle, ja löytyihän sieltä melkein mitä vain. Vietiin ostokset hyttiin, ja sen jälkeen hissillä yläkannelle katselemaan maisemia. Tuulikki selosti minulle näkymiä. Kaukana häämöttää maata, ja ympärillä vaahtoava meri. Pian se vuorokausi meni siellä merellä. Harmitti vain kun ei päästy Viron tyttöä taputtelemaan, mutta sovittiin, että tehdään toinen retki, kun kesä talven jälkeen taas tulee. Hauskempi sitten ihailla maisemia.

Vuosi vaihtui täällä pikkuhiljaa ja valoisin mielin on kuljettu koti kesää, toiveikkain mielin. Ei meillä ollut järjestetty mitään suurempaa juhlaa. Tytöt oli nakkeja sekä hedelmärahkaa pöytään kantaneet valmiiksi iltaa varten tuohon osaston aulaan. Pikkuleipiä ja täytekakkua kahvin kanssa nautittiin. Apuhoitajamme, Suhosen Leena, hääräili tinakauha kädessään. Jokainen sai tinatekeleen käteensä. Kun lähdin huoneeseeni, niin Leena antoi lämpöisen tinanpalan käteeni ja sanoi: Kopeloihan tuota. Tein työtä käskettyä. No ruumisarkkuhan tässä on valmiina ja oikein kukkien kera. Joku sanoi: Sehän on kunniakoroke, kolme juhlaa ensi vuonna tiedossa. Höpö höpö, vastasin, ja menin huoneeseeni aikomuksella kuunnella radiota, ja ottaa vastaan uusi vuosi. Mutta uni petti ja heräsin aamulla kun osastonhoitaja Essi huusi korvaani ja toivotti hyvää uutta vuotta.

Retkiä on tehty ahkerasti tänäkin vuonna, ja Tuulik-

ki on ollut uskollisena oppaanani kuten viime vuonna. Hän käy usein Kaunialassa milloin tarvitsen opasta ja apua kirjoittamispuuhiissa ja ulkoilemisessa.

Aika täällä on mennyt pikkuhiljaa kohti kesää, ja toivossa päästä kurssille tai leirille mukaan.

Toivotan nyt hyvää kevään jatkoa ja kesän odotusta.

Terveisin Jussi

On hauskaa tehdä kuntokävelyjä metsäisellä polulla

Minä kävelen joka päivä ulkona pitkiä kävelylenkkejä metsäpoluilla. Istahdan aina polun reunalla olevalle kanervikkomättäälle ja kuuntelen tuulen huminaa. Lintujen äänet kuulen hyvin, vaikka kuuloni on heikko. Kerron vielä, etten yksin kulje metsäpoluilla. On Kuhmon kirkonkylältä avanneet metsän halki kotini itäpuolitse toistakymmentä kilometriä pitkän metsäpolun. Soiden kohdalle ovat asettaneet portaiksi kaadettuja metsänpuita. Se polku tulee Syvänjärven rantaan. Tämä kotiseutuni on kesäisin kaunistunut näkevillekin, kun ovat kuntopolun rakentaneet. Siitä myös hiihtävät talvella Kuhmon kuntoilijat. Tämä seutu on järvioluetta. Tämä koti on Särkijärven rannalla. Saari on eteläpuolella ja kun mennään veneellä yli kolme km on Vesiperä salmen takana Jyväsjärvi. Ja vielä kaitaisen maakannakkeen yli, siinä on järvi jossa on vesi kirkasta kuin lähdevesi. Maatilakoteja on näiden järviolueiden ympärillä. Vesistö antaa hyvän kalan ruokapöytäamme.

Leevi Haveriner

Kulkuripoika hanurin kanssa on mukana pilaamassa luonnon rauhaa ja aamu-unia. Siellähän vierestä vietään parketilla silloin kun haitari soi, ja loput menee letkajenkkaa.

Oikein surku tuli kun ajattelin että moni jäi pois Kuopion reissusta, ja vielä enempi menettää jos jää pois Tallukka-kurssilta, ja oikein surku tulee jos Soinnukas-leirille ei pääse tulemaan. Sinne kun sopii nyt paljon enempi lisätilojen vuoksi, joten pitäkäähän kiirettä jotta kesä ei mene pilalle. Kyllä mä nukun jonkin liikan sängyn alla jotta sillä kurin saisin ainakin yhden liikan lisää ja kaksi jos mä olen välipohjassa ja kolme jos mä olen lattian alla. Joten mä kyllä jouston kunhan vaan tupa tulee täyteen. Niin että pitäkääpä nyt rokkia töistä ja tulkaa sinne Huttulaan Soinnukas-perhelomaleirille. Mutta ei pidä unohtaa muitakaan kursseja ja leirejä!!

Sillä lailla ne Kuopion reissut sujui ja niin kuin mä jo sanoin: Se oli sytyttävä reissu.

Ossi Rajala

Pääsiäispöytään

Kevätpata

1,5 kg lampaan lapaa tai selkää

1 iso lanttu

5 sipulia

3 porkkanaa

2-3 valkosipulinkynttä

1 tl suolaa

2 lihaliemikuutiota

noin 4 dl vettä

Lampaan sijasta sopii ruokaan yhtä hyvin naudanliha. Paloittele liha annospaloiksi tai pyydä kauppiastasi tekemään se. Kuori lanttu, porkkanat ja sipulit.

Leikkaa sipulit puoliksi ja paloittele porkkanat 3-4 osaan sekä lanttu melko kookkaiksi kuutioiksi.

Lado kasvikset ja paloitetut lihat kerroksittain uunipataan tai -vuokaan. Murskaa joukkoon valkosipulinkyntset, lisää suola ja murena lihaliemikuutiot joukkoon. Kaada pataan noin 2 desilitraa vettä.

Nosta pata noin 250-asteiseen uuniin ilman kantta varttitunniksi.

Sekoita padan aineksia ja säädä uunin lämmöksi 150 astetta. Nosta pataan kansi päälle ja anna ruoan hautua noin kolme tuntia muhevan makuiseksi.

Sujauta uuniin loppuvaiheessa hyvin pestyjä perunoita. Perunat voi laittaa uuniin sinällään tai folioon kiedottuina. Perunat on syytä pistellä ennen uuniin laittoa; ne kypsyvät noin tunnissa.

Kuopion kuulumiset

Moikkis vaan pitkästä aikaa. Mä oon pitänyt rokulia, mutta en ole vielä sukupuuttoon hävinnyt.

Päätin lähteä kokousreissuun ja siitä tulikin tosi vaikea vaiva. Lähtöaamuna tilattu taksi nukkui sovitusta ajasta rokulia ja mä soitin ja sanoin, että etkös sä ookkaan enää köyhä, kun ei raha kelpaa? Äijä myönsi että onhan tässä rahapulaa. Ei se mitään, Lahteen päästiin ajoissa ja Hesän bussi oli myöhässä niin kuin arveltiinkin. Se oli pikkujuttu, matkalla Kuopioon poikettiin puolimatkan krouviin kahville ja sätkätauolle, ja kun reissu jatkui niin mä tarjosin yhdelle hyvälle kaverille koko pakkauksen sikareita Espanjan tuliaisina ja sanoin, että poltas näitä niin sä olet kuin lottojohtaja. Itkeseni ajattelin että tuo kaveri on takuulla yksin, eihän tommosen vieressä naiset viihdy, joka käryää kun risukasa. Mitäs siinä, perille tultiin hyvän sään aikana ja kun mulla oli vääpeli mukana niin enhän edes halannut tyttöjä, vaikka mieli teki. Tuommoinen jarru- hihna on joskus vähän vaikea tapaus, ei se mitään, pientähän se on, sillä sen mun touhun jälkeen mä huomasin että mulla ei ollut enää tasa-arvoa kun illalla olin ravintolassa kolmen akan kanssa neljän hengen pöydässä ja sitten piti vielä käydä höyläämässä parkettia. Se oli semmoista puskuritanssia. Eihän siellä ollut tilaa taiteellisille tansseille ollenkaan. Vääpeli haki jotakin hienoa herraa tanssiin ja heppu valit- teli että meinasi syttyä puujalka palamaan. Mä tokai- sin, että onhan sulla paloletku, sammuta sillä ja on- han se kumma jos ei lakkaa käryämästä. Kyllä mua

rupesi väsyttämään ja päätin korjata luuni laatikkoon. Sen mä huomasin että se sikarimies olikin suosittu, vaikka mä luulin että se häivyttää naiset pahalla käryl- lä. Ei se mitään, sattuuhan sitä joskus.

Pyhääamuna oli sitten se kokouskin. En mä kyllä niistä papereista nähnyt muuta kuin valssin ja sottiisin kuvia. Menihän sekin kokous jollain lailla. Induktio rähjäsi kaiken aikaa, ja mä olin ja huutamassa sitä perhanan vekotinta suolle vietäväksi. Kalliiksi se olisi kyllä käynyt, kun ei ollut tietoa missä on suota. Ensi kerralla mä otan romukopan mukaan, niin on lyhkäi- sempi matka paiskata se vehje siihen ja tulee halvemmaksi. Olihan siellä tosi hyvät sapuskat, mullekin- tuli ihan possumainen olo sen sapuskoinnin jälkeen. Poislähtö sujui vähän hitaasti mutta eipähän ollu kii- rettä. Autossa sitten yksi tyttö tupsahti syliin. Mä ajat- telin että kai vanhan kulkurin magneetti vetää vielä. Mutta oli tosi kivaa halata mukavaa ystävää. Auton äkkiliikehän se oli joka sen tempun teki, joten eihän mulla valittamista ollut, mutta reissussa kyllä tuppaa rähjäntymään näin talviseen aikaan.

Olisi pitänyt olla se Kouvolan haitari mukana niin olisihan minut heitetty kesken matkan jo maantien lai- taan ja se olisi tullut muutenkin mulle paljon halvem- maksi. Ei se mitään, kunhan muistatte tulla Talluk- kaan oikein isolla joukolla. Siellähän on se fiksu per- heleiri ja luvassakin aivan uutta ja mielenkiintoista ja heti perään alkaa sitten Soinnukas leiri Huttulassa. Siellä kun on tarjolla jotakin aivan erikoista. Siellä on tarjolla toivon mukaan myös kirveskeittoa ja tietysti

Sitruunakiisseli

2 isoa sitruunaa

1 l vettä

2 dl sokeria

2 tl voita

8 rkl maissijauhoa

2 keltuaista

2 valkuaista

Kuumenna 8 dl vettä, lisää joukkoon voi ja sokeri. Sekoita maissijauhot 2 desiin vettä ja kaada suurus kiehuvaan sokeriveteen.

Sekoita koko ajan, anna kiisselin kypsyä muutama minuutti. Vatkaa kulhon pohjalla keltuainen ja kaada kiisseli keltuaisten päälle voimakkaasti vatkatun.

Purista sitruunoista mehu ja lisää se kiisseliin. Vaahdota valkuaiset ja sekoita valkuaisvahto kiisseliin. Jäähdytä kiisseli ennen tarjoamista erittäin kylmäksi.

Kiisseli maistuu virkistävältä pikkuleipien tai leivonnaisten kera. Vaihteeksi vaikkapa kahvin sijaan tai jälkiruoaksi.

Ilmoitukset

Helsingin alueen kuurosokeiden kerho kokoontuu maanantaina 27.4.1987 klo 18.00-21.00 osoitteessa Näkövammaisten Keskusliitto, Mäkelänkatu 50, 1. kerros, shakkihuone.

Tervetuloa!

Marja Heinonen

»Ken on luonut kukkasen?»

Kuurosokeiden hengellinen leiri järjestetään yhdessä Kirkon diakoniakeskuksen kanssa Vaivion kurssikeskuksessa ajalla 5.-8.5.1987 Joensuussa, osoite Käsämä.

Omapastuu leiristä on 150 mk, matkat korvataan jälkikäteen. Ilmoita myös tulkkisi nimi ja sovi tulkin käytöstä etukäteen sosiaalitoimiston kanssa.

Ilmoittautumiset 22.4.1987 mennessä osoitteella Suomen Kuurosokeat ry, Mäkelänkatu 50, 00510 Helsinki, tai puhelimitse Dagi Ahvenainen puh. 90/7704353 (tekstipuhelin 90/7704355), aluesihteerit Olavi Hartikainen puh. 971/111756, kuurojen pappi Mauri Hyvärinen puh. 973/741419.

vi

Toimistopäivän muutos Jyväskylässä

27.4.1987 maanantaina ei ole toimistopäivää.

29.4.1987 keskiviikkona olen toimistossa klo 8.00-15.45.

Pirjo Rissanen